

Wat zijn koloniale collecties?

Cultuurobjecten die zijn vervaardigd en/of verworven in Nederlandse handelsposten, koloniën, mandaatgebieden en andere koloniale mogendheden, in de tijdperiode tussen het begin van de zeventiende eeuw tot 1975 (onafhankelijkheid Suriname). Als gevolg van ongelijkwaardige machtsverhoudingen in koloniale tijd, zijn bepaalde objecten onrechtmatig verkregen. Dat betekent dat de oorspronkelijk eigenaren er onvrijwillig afstand van moesten doen, zoals weggeven als 'geschenk', het inzetten als ruilmiddel, verkoop onder dwang of door diefstal/roof.

Voorbeelden zijn: kunstobjecten, religieuze objecten, historische objecten, sieraden, natuurhistorische objecten en gebruiksvoorwerpen.

Waar zijn koloniale collecties in Nederland? (fysiek)

Vele cultuurobjecten van gemeenschappen die door Nederland gekoloniseerd waren, zijn in musea terechtgekomen. Bijvoorbeeld in het Wereldmuseum, Museum Bronbeek en het Rijksmuseum, maar ook vele kleinere musea en collectiebeherende instellingen. In Nederland maken we onderscheid tussen eigenaar en beheerder. Dat is een relevant onderscheid om vast te stellen wie over teruggave besluit.

Eigenaar:

de Nederlandse Staat
Provincie
Gemeente

Beheerder:

rijksmusea, RCE
provinciale musea
gemeentelijke musea

Andere voorbeelden van collectiebeherende instellingen zijn archieven, bibliotheken, kerkgenootschappen en universiteiten. Het eigendom en het beheerderschap kan in deze gevallen samenvallen. Bijvoorbeeld bij de Universiteitsbibliotheek in Leiden.

Waar vind ik informatie over koloniale collecties? (online)

Het Consortium Koloniale Collecties ontwikkelt en beheert een digitaal toegankelijk platform ('datahub') waar informatie over objecten uit koloniale context binnen Nederlandse collecties doorzoekbaar zijn. Op basis van deze informatie kunnen herkomstlanden zich een beeld vormen over wat er vanuit hun land op welke wijze in de Nederlandse collecties is terechtgekomen. Op het platform kunnen (gemeenschappen uit) herkomstlanden informatie toevoegen over voorwerpen die erop staan. De datahub vormt daarmee een belangrijk aanknopingspunt voor verdere samenwerking tussen musea in Nederland en in de herkomstlanden. Ook maakt het voor een herkomstland mogelijk om tot goed gefundeerde verzoeken tot teruggave te komen.

De datahub is te raadplegen via www.colonialcollections.nl

Beleid koloniale collecties in Nederland

Hoe gaan we om met koloniale collecties?

Erkenning van historisch onrecht, is de eerste stap in de zorgvuldige omgang met koloniale collecties. Vanwege de ongelijke machtsverhoudingen tijdens de koloniale geschiedenis, is er vaak sprake geweest van onvrijwillig bezitsverlies van cultuurobjecten. Het kabinet wil een bijdrage leveren aan het **herstel van dit historisch onrecht** door:

Wanneer gaan koloniale collecties terug?

Het nationale beleid voor teruggave heeft betrekking op cultuurobjecten uit de Rijkscollectie (eigendom Nederlandse Staat) en worden op verzoek van een andere Staat gerestitueerd. De overdracht gaat van staat tot staat. Is een teruggevraagd object niet in eigendom van de Staat? Dan mag de (huidige) eigenaar zelf besluiten over teruggave.

Verzoek komt van staat tot staat, vanuit het ministerie van het betreffende land aan de staatssecretaris Cultuur en Media (NL).

Adviesaanvraag: de Staatssecretaris vraagt een advies aan bij de onafhankelijke Adviescommissie

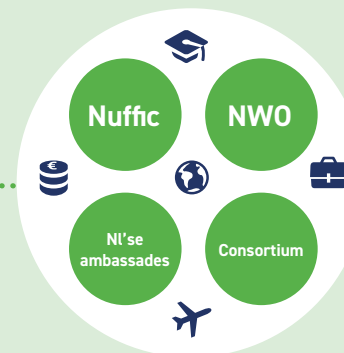
Beoordeling: de commissie beoordeelt het verzoek op basis van herkomstonderzoek naar het object, dat is uitgevoerd door het museum, en in overleg met het land van herkomst.

Besluit tot teruggave: nadat de Commissie advies heeft uitgebracht, neemt de Staatssecretaris een besluit.

Logistiek: de eigendomsoverdracht en het inregelen van de logistieke zaken rondom de teruggave, in afstemming met:

Wie zijn er betrokken bij het beleid?

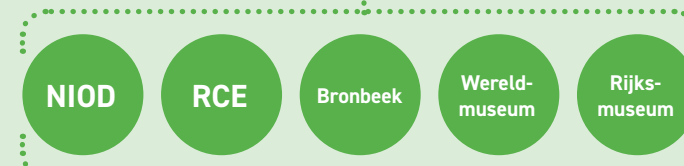
De uitvoering van het beleid is een gedeelde verantwoordelijkheid van de **ministeries van Buitenlandse Zaken** (Eenheid Internationaal Cultuurbeleid) en **Onderwijs, Cultuur & Wetenschap** (directie Erfgoed & Kunsten). In deze factsheet vind je een overzicht van de partijen betrokken bij het beleid en de implementatie.

Het Programma IE wordt uitgebreid met meer aandacht naar het gehele Caribisch deel van het Koninkrijk (Aruba, Curaçao en Sint Maarten als Caribisch Nederland).

Musea zijn zelf verantwoordelijk voor het herkomstonderzoek. Dat is een kerntaak van een collectiebeheerder. Ze kunnen hulp krijgen van het **Consortium Koloniale Collecties**. Het Consortium bestaat uit:

Het Bureau ondersteunt het Consortium. Kerntaken:

- aanspreek- en informatiepunt voor belanghebbenden uit herkomstlanden en Nederland
 - musea ondersteunen bij herkomstonderzoek
 - netwerk opbouwen en bieden t.b.v. museale samenwerking, kennisdeling en onderzoek.
 - overzicht houden op ontwikkelingen (Europees) beleid t.a.v. koloniale collecties en restitutie
 - implementeren van de communicatiestrategie die bijdragen aan de doelen van het Consortium
- Meer informatie: www.colonialcollections.nl